

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Enhancing quality of education and training in SEE -

EQET SEE

Осигурување на квалитет на практичното образование во Република Северна Македонија

Белград, 03.03.2023

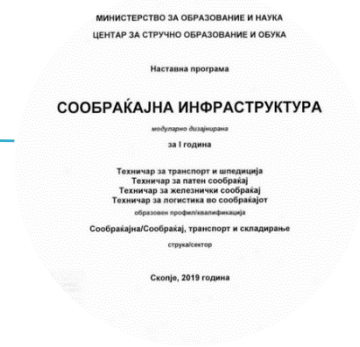
ERI
SEE | Education
Reform
Initiative of
South
Eastern
Europe

Presenter
Чедо Димовски

Project of the Western Balkans Alliance for Work-based Learning, funded by the Austrian Development Agency with funds from the Austrian Development Cooperation

ПРАКТИЧНО ОБРАЗОВАНИЕ

Практично образование

Практична настава и/или вежби интегрирани во наставен предмет

Феријална практика

Учење преку работа кај работодавач

Учењето преку работа во наставните планови

УПР претставува учење кога учениците работат реална работа, може да биде платена или неплатена, но мора да биде во реални работни услови за производство на реални стоки и услуги (ETF 2014).

Може да се одвива и во реална компанија која е составен дел од училиштето за техничко образование.

Учење преку работа кај работодавач во наставниот план за техничко образование

- Во наставните планови за техничко образование за паралелки со зголемен број часови по практично образование:

I (прва) година	II (втора) година	III (трета) година	IV (четврта) година
/	4/144	8/288	10/330

- Во наставните планови за реформирано техничко образование:

I (прва) година	II (втора) година	III (трета) година	IV (четврта) година
/	/	4/144	6/198

Учење преку работа кај работодавач во наставниот план за стручно образование за занимања

Во стручното образование за занимања, практичната образование е предвидена со 40 % од наставното време во форма на практична настава која најмалку 1/3 задолжително треба да се реализира кај работодавач и феријална практика со континуирано траење кај соодветен работодавач.

I (прва) година	II (втора) година	III (година) година
8/288	14/504	14/462

Осигурување на квалитет на учењето преку работа

- Осигурувањето на квалитет подразбира одржлив мониторинг и евалуациски систем базиран на процесите и излезите на УПР, кој ќе врши оценка на состојбите, влијанието на УПР врз учениците, врз пазарот на труд и врз високото образование, навремено ќе ги регистрира и навреме ќе одговара на повратните сигнали што ги праќаат корисниците на УПР - учениците, работодавачите, училиштата и другите заинтересирани страни.

Постоечки елементи кои се однесуваат на осигурувањето на квалитет на учењето преку работа

Осигурувањето на квалитетот во системот на квалификации се врши преку:

- акредитација на образовните институции и институциите за обука од страна на МОН;
- верификација на компаниите за исполнување на условите за прием на ученици за спроведување на УПР;
- самопроценка на училиштата и интегрална евалуација на целокупниот процес во институцијата од страна на државниот инспекторат за образование;
- внатрешна процена;
- верификација на квалификациите;
- добивање јавен документ за квалификација.

Постоечки елементи кои се однесуваат на осигурувањето на квалитет на учењето преку работа

- Квалитетот на наставниците и стручните соработници се осигурува преку континуиран професионален развој на наставниците, кој го планира и го организира Бирото за развој на образованието и Центарот за стручно образование и обука.
- Постои регулатива за Стандарди за опрема и просторни услови во компаниите.
- Изготвен Стандард за професионален и друг персонал како и нивна програма за обука (ментори од компанија).
- Овозможена е заедничка реализација меѓу компаниите и стручните училишта на завршниот испит за учениците.
- Центарот за стручно образование и обука врши советодавна-консултативна и инструктивно-менторска работа за наставниците и менаџментот на стручните училишт

Предизвици кои се однесуваат на осигурувањето на квалитет на учењето преку работа

Владина политика/законска регулатива/подзаконски акти во однос на:

- регулирање на статусот на ученикот за време на учењето преку работа (признавање на работното искуство, паричен надоместок, покривање на режиските трошоци, и сл.);
- регулирање на вклучувањето на работодавачите во процесот на УПР (стимулативни мерки за работодавачите кои се вклучуваат во процесот на УПР, компензација за ангажманот на менторите од компании, компензација на трошоците на компанијата за учениците и за учениците со попречености кои реализираат УПР, признанија и/или награди за компаниите што нудат квалитетно учење преку работа и сл.);
- регулирање на вклучувањето на средните стручни училишта во процесот на УПР (модел на реализација и финансиски средства за учениците од рурални средини и учениците со попреченост кои нема да имаат можност да реализираат УПР во местото на живеење)
- координатор за практична обука/учење преку работа, компензација на дополнителниот ангажман за наставниците (покривање на трошоците за превоз и за ангажираност надвор од работното време) и сл.

Предизвици кои се однесуваат на осигурувањето на квалитет на учењето преку работа

- Овозможување автономија на училиштата и компаниите на флексибилен начин да организираат учење преку работа
- Јасно дефинирано признавање на учењето преку работа во хоризонтална и вертикална патека на проодност во квалификациите што се изведуваат или ќе се изведуваат во иднина
- Остварување системска комуникација меѓу релевантните владини институции и коморите за стратешкото планирање, со цел да се овозможи успешна реализација на учењето преку работа во компаниите.
- Воспоставување механизми за континуирано информирање на системот за стручно образование за спроведувањето на учењето преку работа, најновата побарувачка на работна сила и вештините што се бараат.

Предизвици кои се однесуваат на осигурувањето на квалитет на учењето преку работа

- Континуирана кампања за сите чинители во врска со важноста на учењето преку работа и создавање платформа за поврзување на компаниите со училиштата (учениците), односно за обезбедување и унапредување на процесот на УПР
- Формирање Национално координативно тело со дефинирани надлежности и одговорности, регулиран статус, програма за работа, дефиниран и обезбеден буџет за работа и работни активности и сл.,
- Елиминирање на недостатокот од човечки капацитети во компаниите, училиштата, Центарот за стручно образование, коморите за целосна и сеопфатна реализација на учењето преку работа.
- Воспоставување центри за обука за постигнување на резултатите од учењето преку работа кои не може да се реализираат во училиште и во компаниите.
- Обезбедување обучени ментори од компании
- Обезбедување наставници-координатори за УПР во стручните училишта

Предизвици кои се однесуваат на осигурувањето на квалитет на учењето преку работа

- Системско воспоставување на обука за наставниците во компаниите.
- Генерирање механизми за надградување и контрола на компетенциите на менторите од компаниите и наставниците за да можат подобро да го организираат и да го поддржат/олеснат учењето преку работа.
- Воспоставен систем за финансирање за учење преку работа
- Вклученост на работодавачите и организациите на работодавачи во процената на резултатите од УПР (резултати: стапка на осипување, стапка на завршување, вработување, самовработување и сл.).
- Опредметување на училиштата (обезбедување и планирање на системско ниво со влијание од компаниите).

Предизвици кои се однесуваат на осигурувањето на квалитет на учењето преку работа

- Воспоставување систем за следење и процена за учењето преку работа – модел, механизми за контрола на квалитетот и распределени ресурси за истото
- Постапки што ќе насочат активности во очекувани и неочекувани ситуации за време на реализацијата на обуката или учењето преку работа кај работодавачите (стечај на компанијата, промена на дејноста, промени во технолошкиот процес итн.).
- Усогласување на политиката за запишување со тековните и стратешките/идни потреби на пазарот на трудот, согласно со научните и технолошките постигнувања и другите предвидувања, следејќи ги националните и светските трендови

Questions

Thank you!

www.erisee.org

<https://wba4wbl.com>

Contact:

Chedo Dimovski

email: chedo@cssoo.edu.mk

VET Center

Goce Delcev 18

1000 Skopje

North Macedonia

Tel: +389 (0)70 337 503

www.cssoo.edu.mk